

Dokumentet är framtaget och beslutat av medicinskt ansvariga sjuksköterskor Camilla Kindahl, Åstorps kommun, och Malin Andreasson, Bjuvs kommun, januari 2025.

Rutin i den kommunala primärvården gällande patient med diabetes och risk för fotkomplikationer samt vid fotkomplikationer

Enligt *Nationella riktlinjer för diabetesvård* från Socialstyrelsen bör hälso- och sjukvården både erbjuda rutinmässig undersökning av fötter och vid sår, infektioner eller fotdeformiteter erbjuda behandling och diagnostik hos ett multidisciplinärt fotteam.

Medicinsk diagnos

Läkare ansvarar för att fastställa sår diagnos. Sjuksköterska ansvarar för att dokumentera vilken typ av diabetes patienten har samt eventuell neuropati eller andra komplikationer.

- Lifecare HSL, Bjuvs kommun, dokumentation sker under rubriken *Medicinska diagnoser*.
- Lifecare HSL, Åstorps kommun, dokumentation sker under rubriken *Inkommen dokumentation från andra vårdgivare/Medicinska diagnoser*.

Minska risken för komplikationer

Följ *Stöd till sjuksköterska i kommunal primärvård gällande patienter med diabetes*.

Teamet

Att förebygga och behandla sår kräver teamsamverkan, engagemang och helhetssyn. För att uppnå det behöver teamet ha olika kompetenser och samverka. Det innebär att flera åtgärder i samverkan med patienten behövs, så som livsstilsförändringar gällande kost, fysisk aktivitet och rökstopp. Andra åtgärder som behöver göras i teamsamverkan, är till exempel att identifiera bakomliggande läknings hämmande faktorer, ställa sår diagnos och uppnå tryckavlastning.

Prevention av fotkomplikationer

Rutinmässig basal undersökning av patientens fötter ska göras av sjuksköterska för att upptäcka förekomst av sår, infektioner eller fotdeformiteter. Dokumenteras i hälsoplan.

Innehåll i basal fotundersökning utförd av sjuksköterska

- Inspektion av huden med notering av tryckskada, sår, sprickor, förhårdnader eller avsaknad av tår
- Inspektion av patientens skor och strumpor
- Inspektion av naglar med avseende på kartnaglar, nageltrång och/eller misstanke om svamp
- Notera felställningar som till exempel hammartå, klotå och hallux valgus.
- Undersök huden, notera torr hud, hudtemperatur, svullnader.

Basal fotundersökning

Vid inskrivning i kommunal primärvård ska det finnas uppgifter i remiss med fotstatus och eventuellt tidigare fotkomplikationer.

Basal fotundersökning ska göras en gång per kvartal.

Upprätta en ordination på inspektion av patientens fötter:

HSL-uppdrag till omvårdnadspersonal med kompetens i form av insulindelegering, ska inspektera patientens fötter en gång per vecka. HSL-uppdraget ska innehålla observationer av patientens:

- Naglar (Finns nageltrång eller misstanke om svamp?)
- Tryck (Finns rodnader på tår, häl, fotrygg, fotsula?)
- Hudskador (Finns torr hud, förhårdnader eller sår på foten?)
- Tecken på infektion (Är foten kall eller varm? Finns skillnader mellan fötterna?)
- Skor och strumpor (Är skor och strumpor hela? Ger skor och/eller strumpor något tryck på foten?)

Tydliggör i HSL-uppdraget att kontakt omedelbart ska tas med sjuksköterska vid *ja* på något av ovanstående.

Upprätta även ett HSL-uppdrag innehållande instruktioner på hur patientens fötter ska skötas.

Vid nyupptäckt fotsår

Sjuksköterska ska informeras om nyupptäckt fotsår hos patient med diabetes samma dag via vårdbegäran. Sjuksköterskan ska göra en *basbedömning* av såret på foten (inom 24 timmar). Basbedömningen innehåller:

- Anamnes inklusive levnadsvanor så som rökning, alkohol och bakomliggande sjukdomar.
- Status (Längd, vikt, BMI, ofrivillig viktnedgång, matvanor, nutrition, rörlighet)
- Såranamnes (sårduration, ordinerats antibiotika senaste 6 månaderna)
- Smärtanalys och smärtskattning (sårsmärta, störd nattsömn, smärtskattningsbedömning genom VAS eller Abbey pain scale)

- Kärlstatus (cirkulationsnedsättning, varicer, palpera periferer pulsar, ankel/armtrycksindex)
- Sårstatus och bedömning av huden kring såret (sårlokalisering, sårstorlek, fibrin, nekros, eksem, atrophie blanche)
- Blodsockerkontroll och kontroll av HbA1c, övrig provtagning utifrån klinisk status och ordinationer.

Informera snarast patientansvarig läkare. Svaret från läkare ska innehålla plan för bedömning och ställningstagande för eventuell remiss till multidisciplinärt fotteam eller sårkonsult.

Kontinuitet vid omläggningarna ska eftersträvas, diabetessår ska skötas av sjuksköterska, det vill säga inte delegeras.

Uppföljning/utvärdering

Uppföljning och utvärdering görs av sjuksköterska i samband med varje omläggning.

Länkar

[Nationella riktlinjer för diabetessår - Stöd för styrning och ledning](#)

[Fotsår hos personer med diabetes - Vårdhandboken](#)

[Fotundersökning vid diabetes SKR](#)